

Tapio – Ilmasto ja Metsänhoidon suositukset 12.2.2020

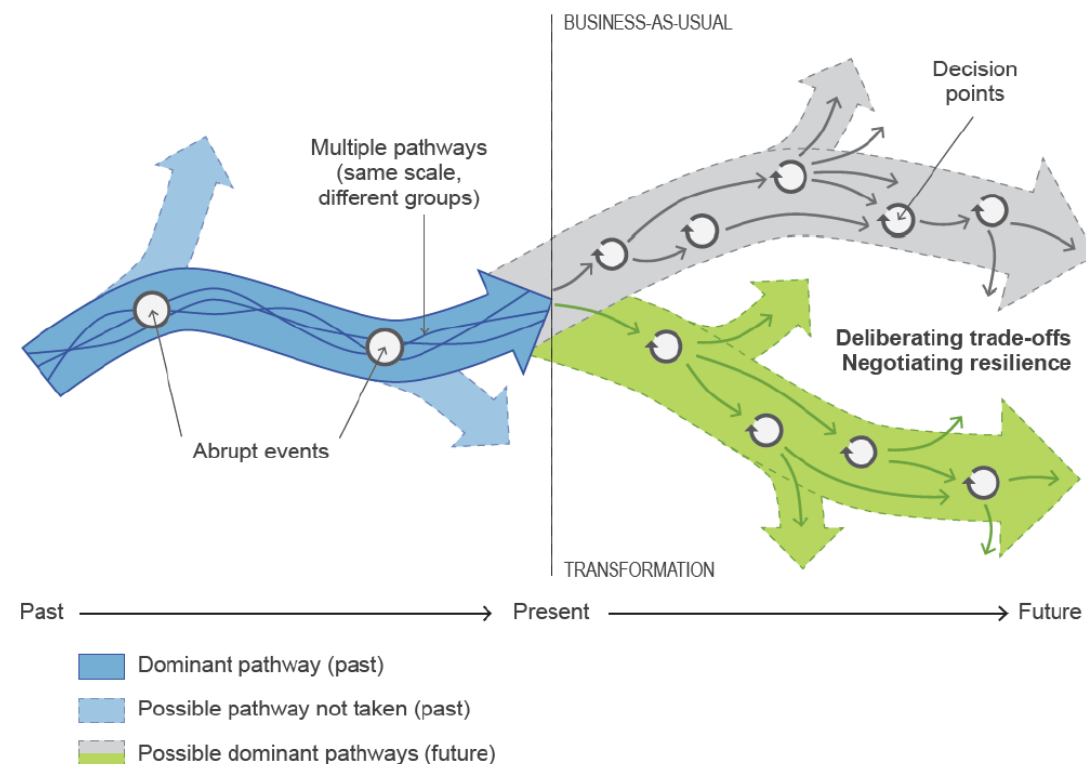
Metsät ja ilmastonmuutos

Professori Markku Kanninen
Helsingin yliopisto, metsätieteiden osasto,
Viikin Tropiikki-instituutti (VITRI)

1,5 asteen tavoitteen saavuttaminen on mahdollinen mutta vaativa tehtävä

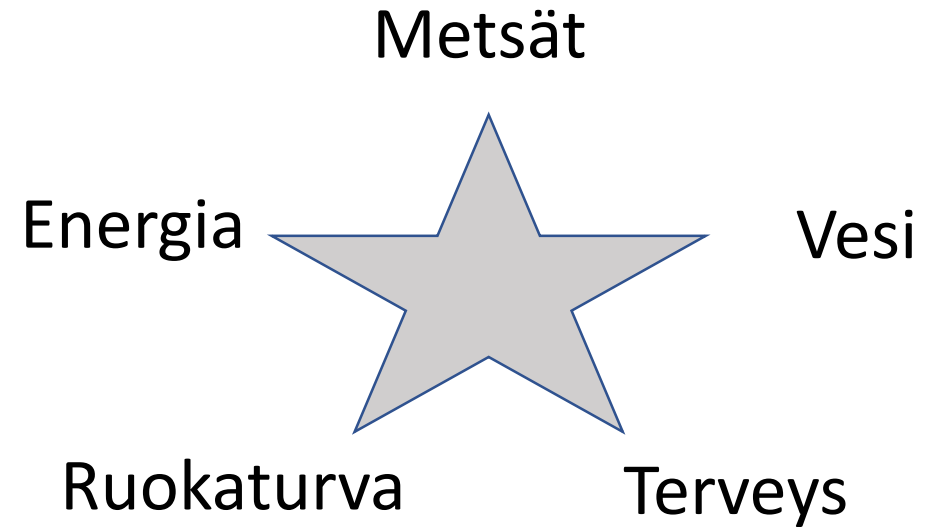
- 1,5 asteen tavoitteen saavuttaminen voi edesauttaa kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja köyhyyden poistamista
- Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo ovat keskeisiä elementtejä ilmastollisesti kestävässä kehityspoluissa (climate-resilient development pathways)

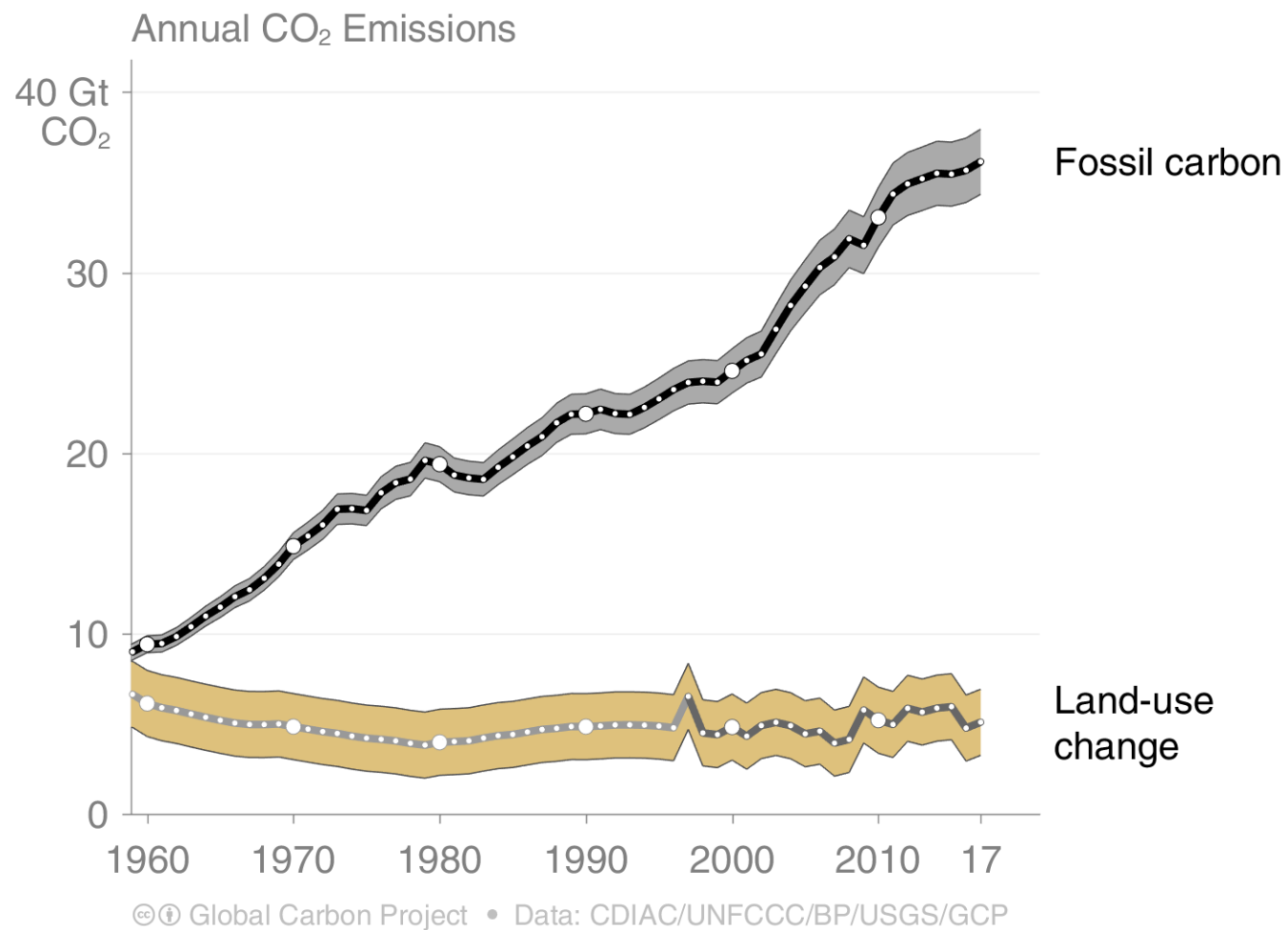
Metsät, ilmastonmuutos ja kestävä kehitys

- Sektorien väliset kytkennät (nexus)
  - Useat sektorit
- Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo
- Hallinta, käyttö, oikeudet
- Hillinnän ja sopeutumisen yhteys

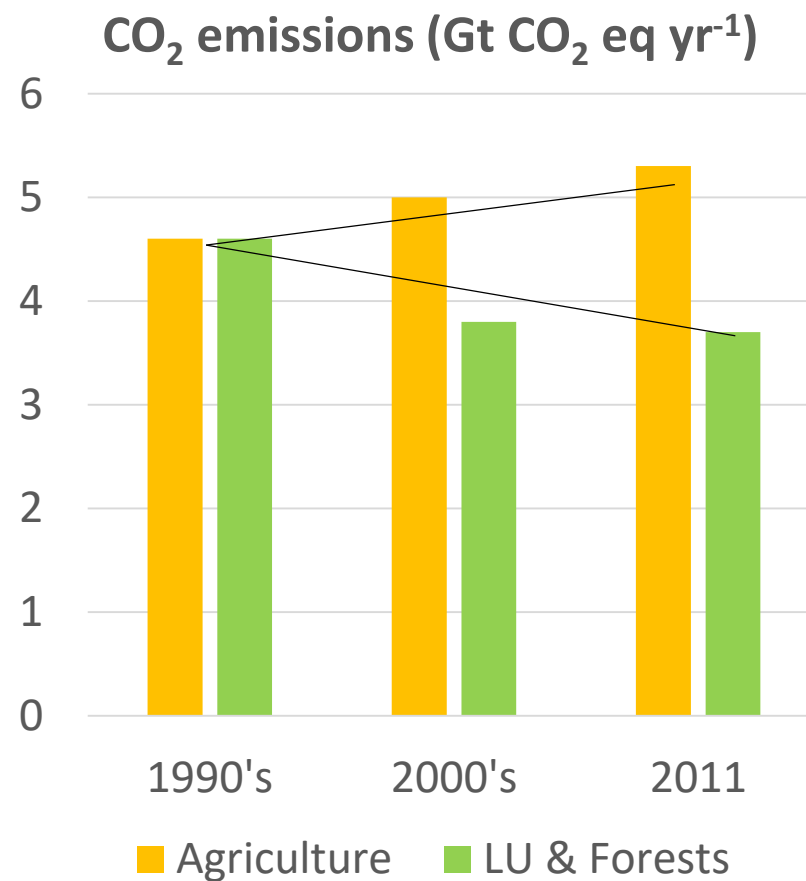
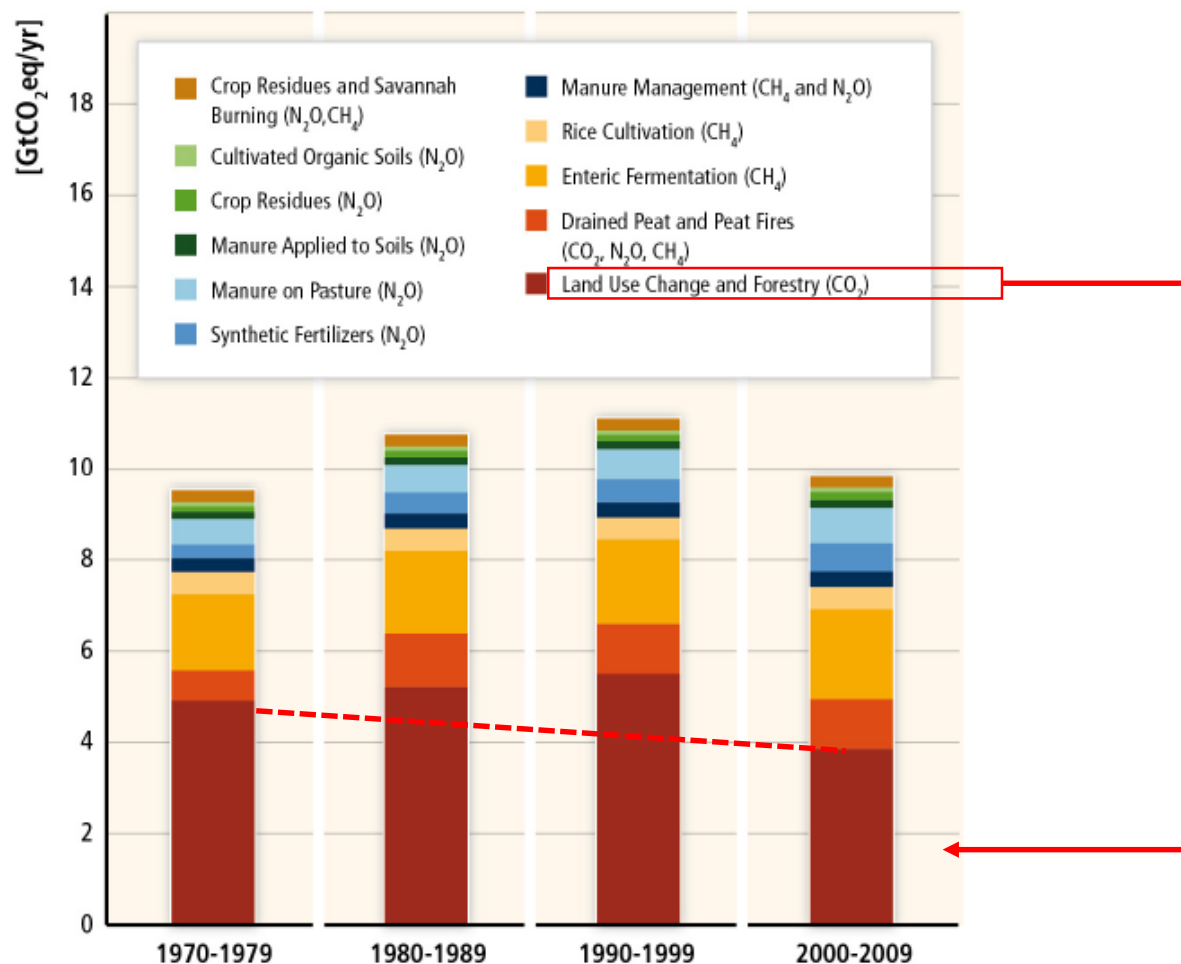
Hiilidioksidipäästöt 1960-2017

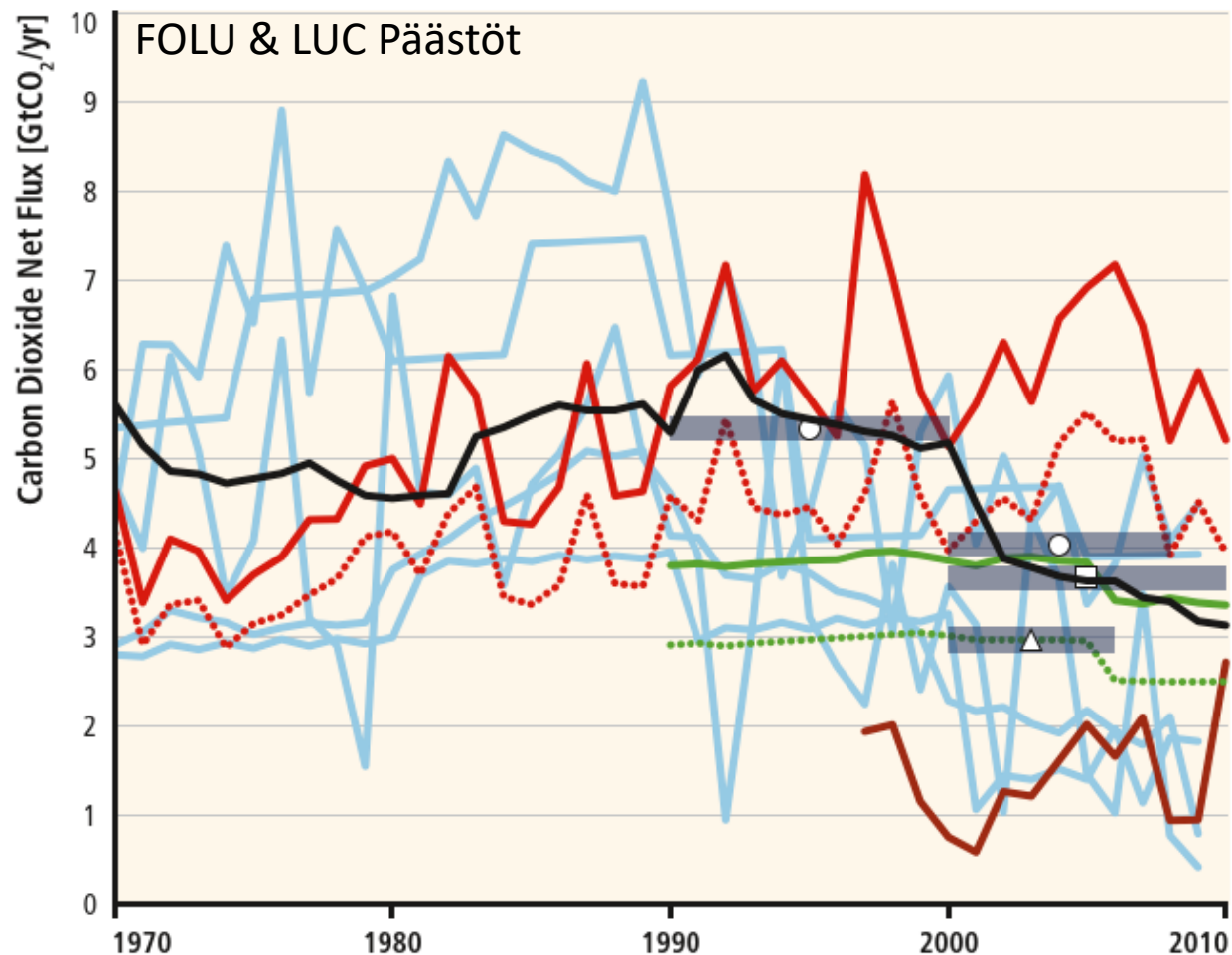
Maankäytön päästöt 1970-2011

Maankäyttösektorin päästöt pienentyneet – maatalouden päästöt kasvaneet

Metsien, maankäytön ja niiden muutosten päästöt 1970-2010

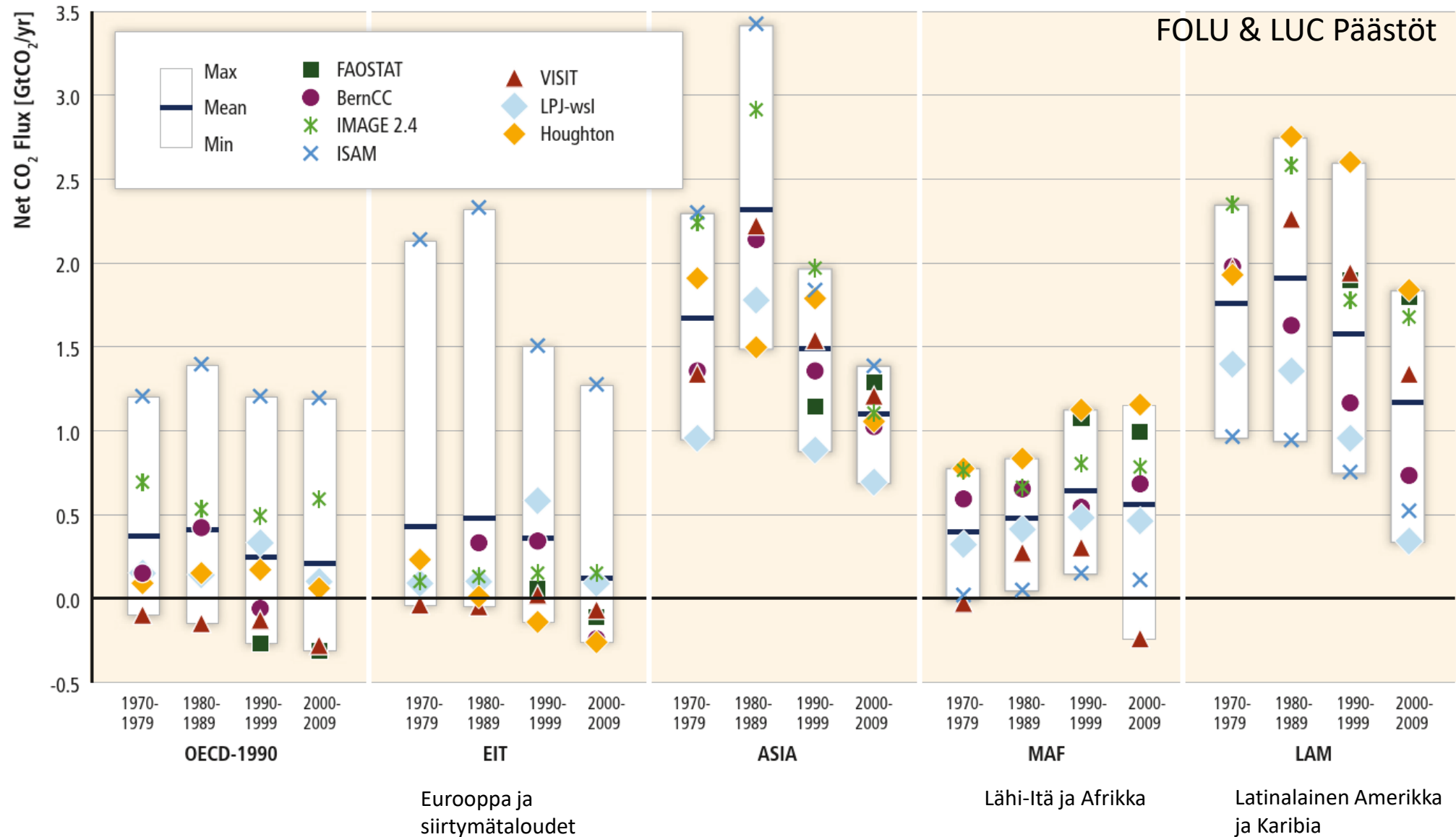

- Metsäkadon päästöt vähentyneet
- Metsä- ja turvepalojen päästöt kasvaneet
- Metsäkadon päästöt noin 3 GtCO₂ yr⁻¹
- Metsä- ja turvepalojen päästöt noin 5 GtCO₂ yr⁻¹
  - josta metsäkatoon liittyvien palojen päästöt 50%
- Vrt. kaikki maastopalot 350 Milj. ha, 7 GtCO₂ yr⁻¹

Average Values		
— Houghton Bookkeeping Model	— FAOSTAT 2013: incl. Peat	◻ Pan 1990-1999 and 2000 to 2007
— EDGAR 4.2 all Forest Fires and Peat	... FAOSTAT 2013: excl. Peat	◻ Baccini 2000 to 2010
... EDGAR 4.2 all Forest Fires	— GFED 3.0 Deforestation Fires only	◻ Harris 2000 to 2005
	— Process Modells	

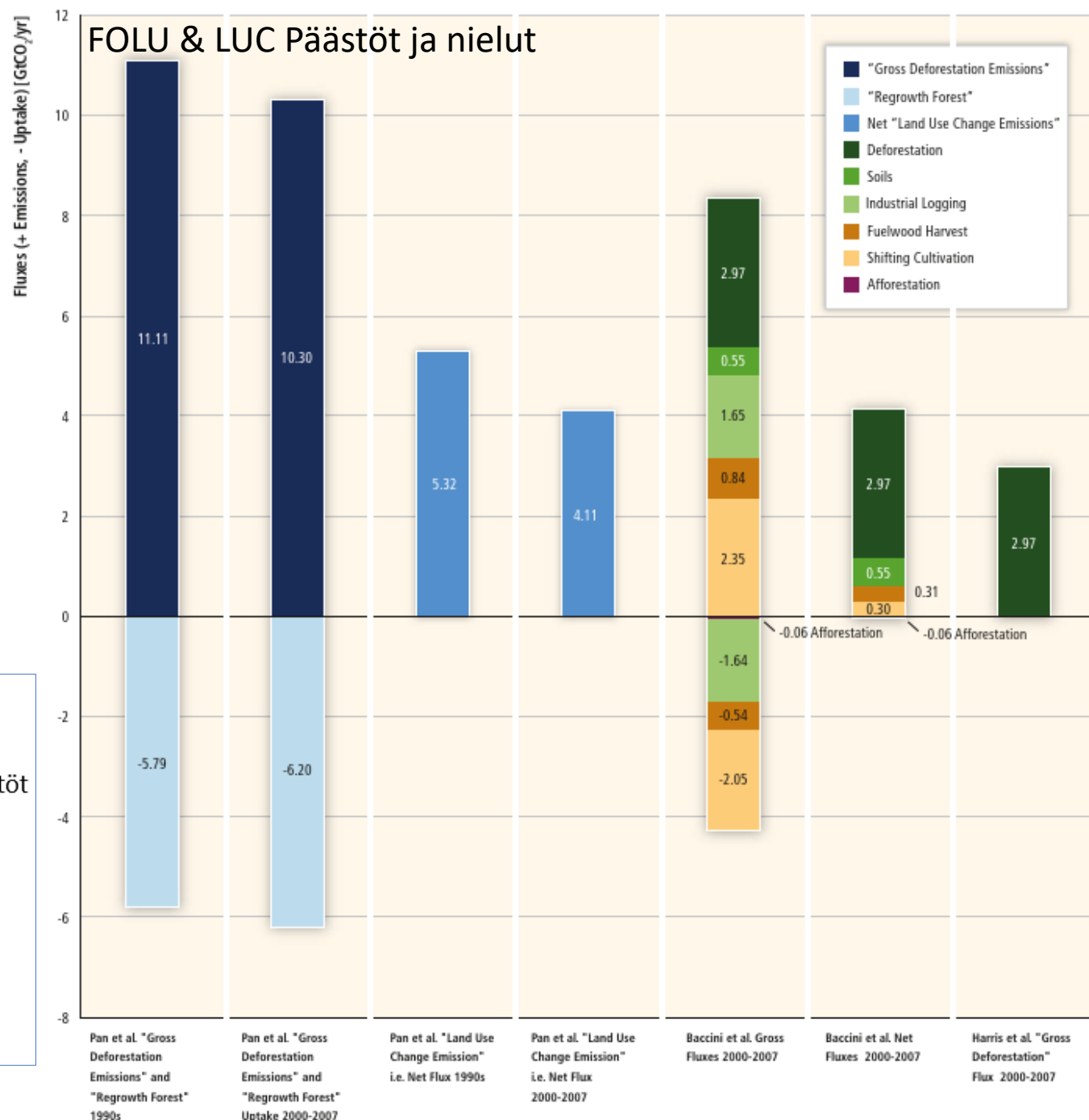
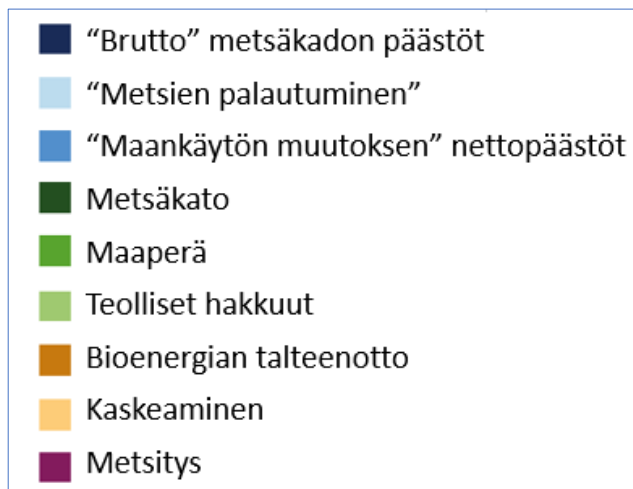

Metsien, maankäytön ja niiden muutosten päästöt 1970-2009 alueittain

Metsien, maankäytön ja niiden muutosten päästöt ja nielut 1990-2007

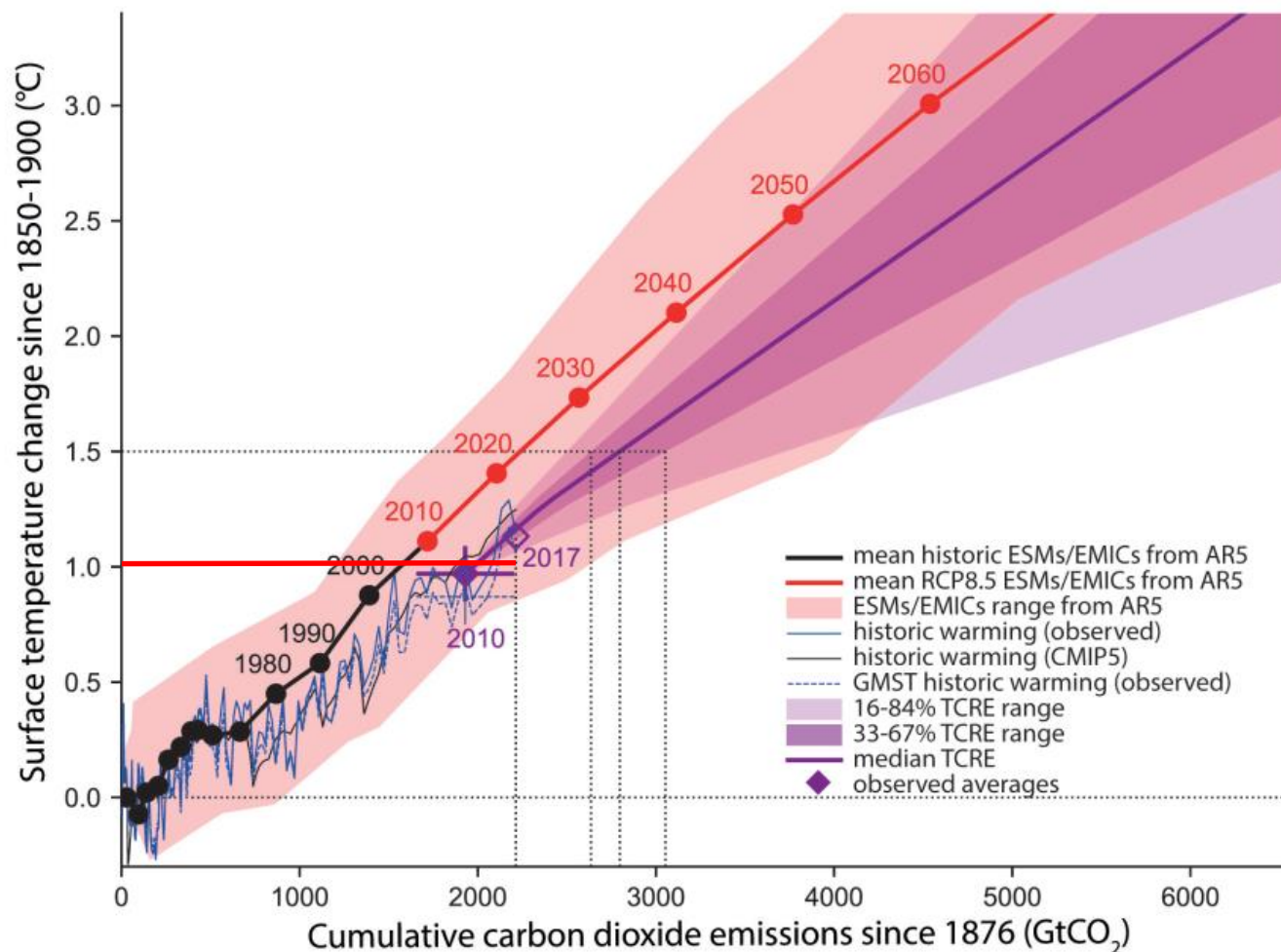

Kumulatiiviset päästöt ja lämpötilan muutos

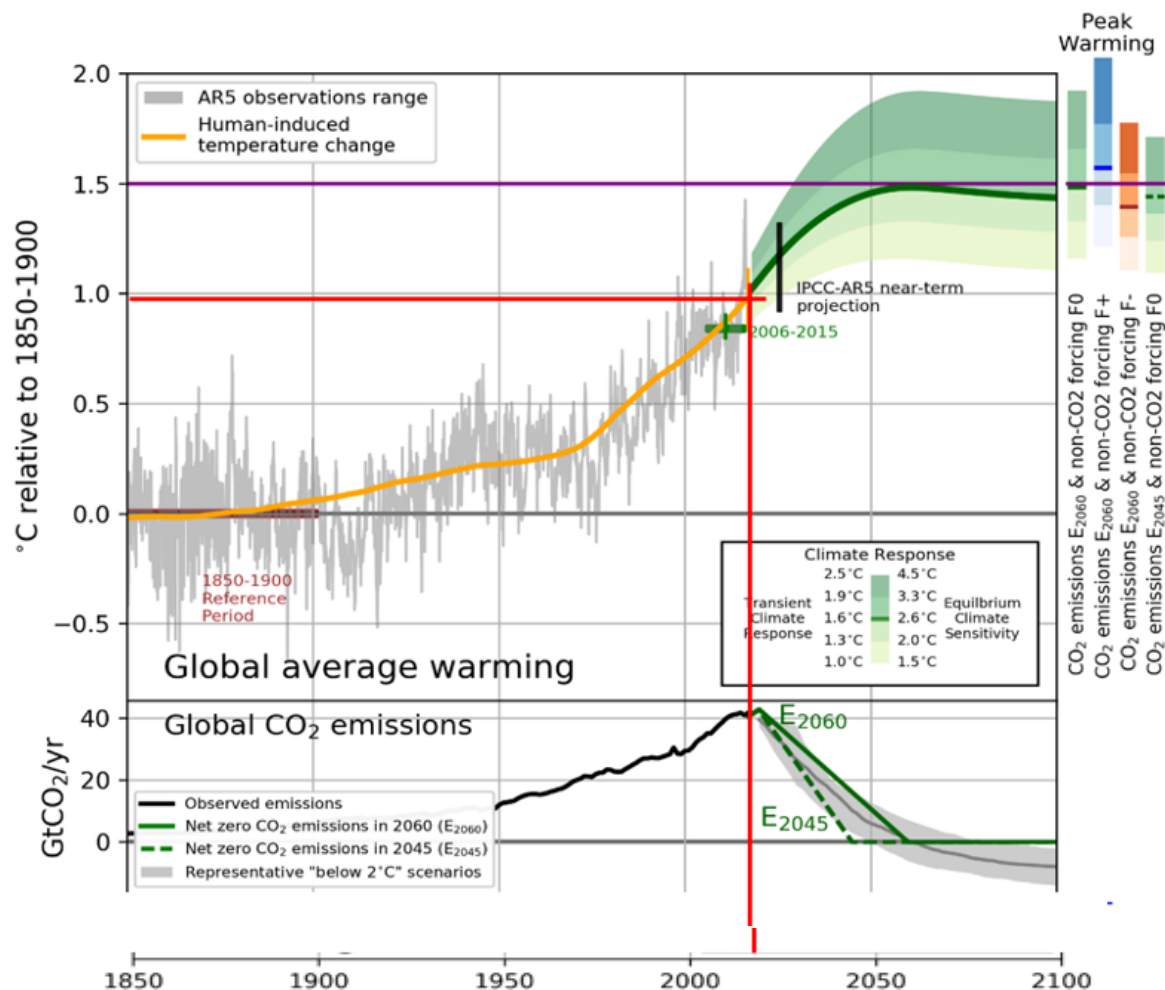
Kumulatiiviset päästöt vs lämpötila (vertailutaso 1876)

1 °C asteen
lämpeneminen on
saavutettu vuonna 2017

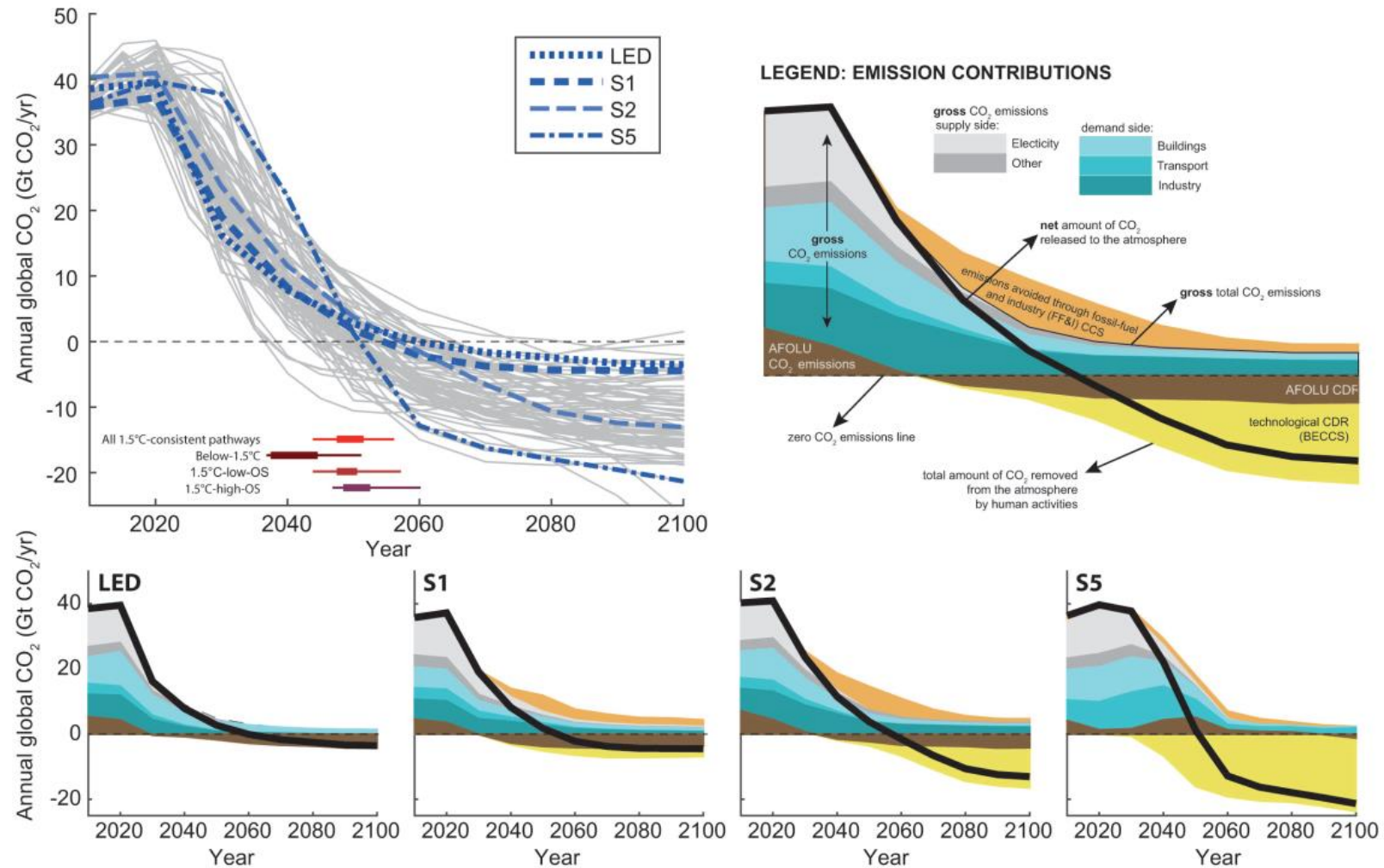
Pariisin ilmastosopimuksen 1.5 asteen tavoite

- Olemme saavuttaneet 1 °C:n tason vuonna 2017
- 1.5 asteen tavoitteen saavuttaminen edellyttää päästöjen vähentämistä nolnaan vuonna 2050 ja sen jälkeen negatiivisia päästöjä
- Negatiiviset päästöt = hiilidioksidin poistaminen ilmakehästä

IPCC SR 1.5-Raportin skenaariot

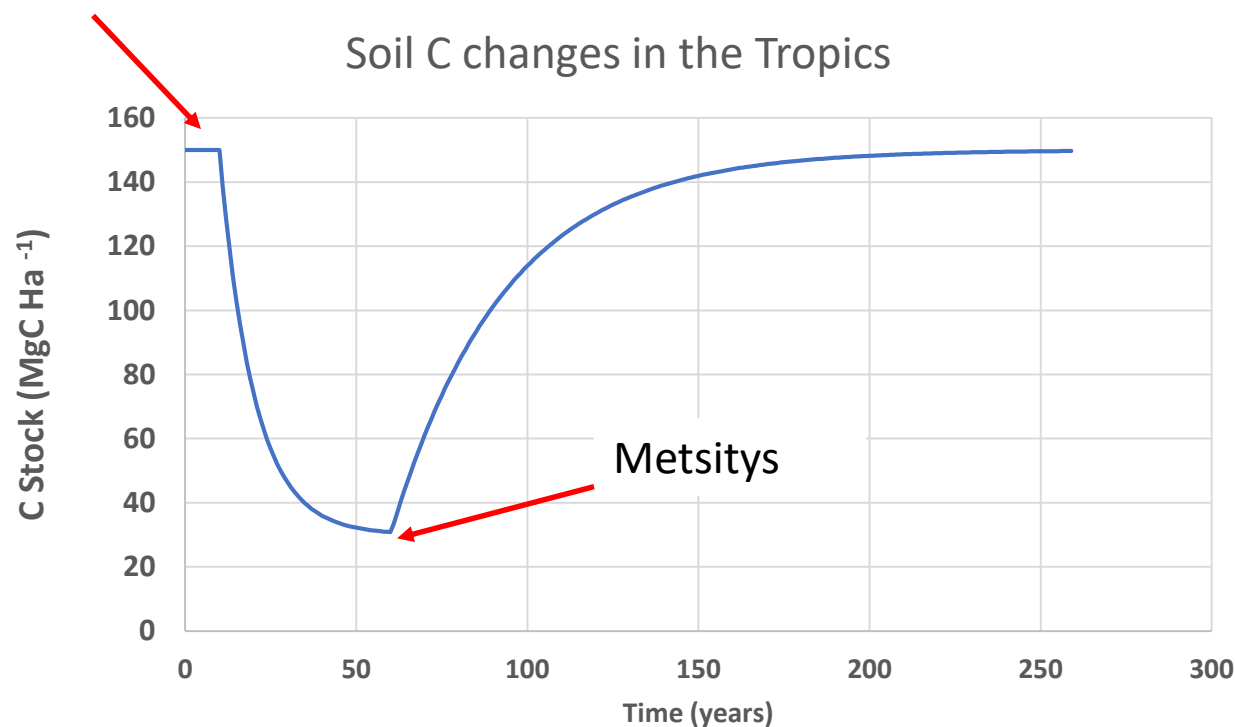

Maaperän hiilivaraston muutosnopeus maankäytön muutosten jälkeen tropiikissa

Hiilivaraston väheneminen metsäkadon jälkeen nopeaa - Hiilivaraston kasvaminen metsityksen jälkeen hitaampaa

Metsäkato

Esimerkki laskettu
CarboScen simulaattorilla
Data: Poeplau et al. 2011

CarboScen

<https://www.cifor.org/gcs/toolboxes/carboscen/>

Larjavaara, M., Kanninen, M., Alam, S.A.,
Mäkinen, A., Poeplau, C. 2017. CarboScen: a
tool to estimate carbon implications of land-
use scenarios. Ecography 40, 894-900.

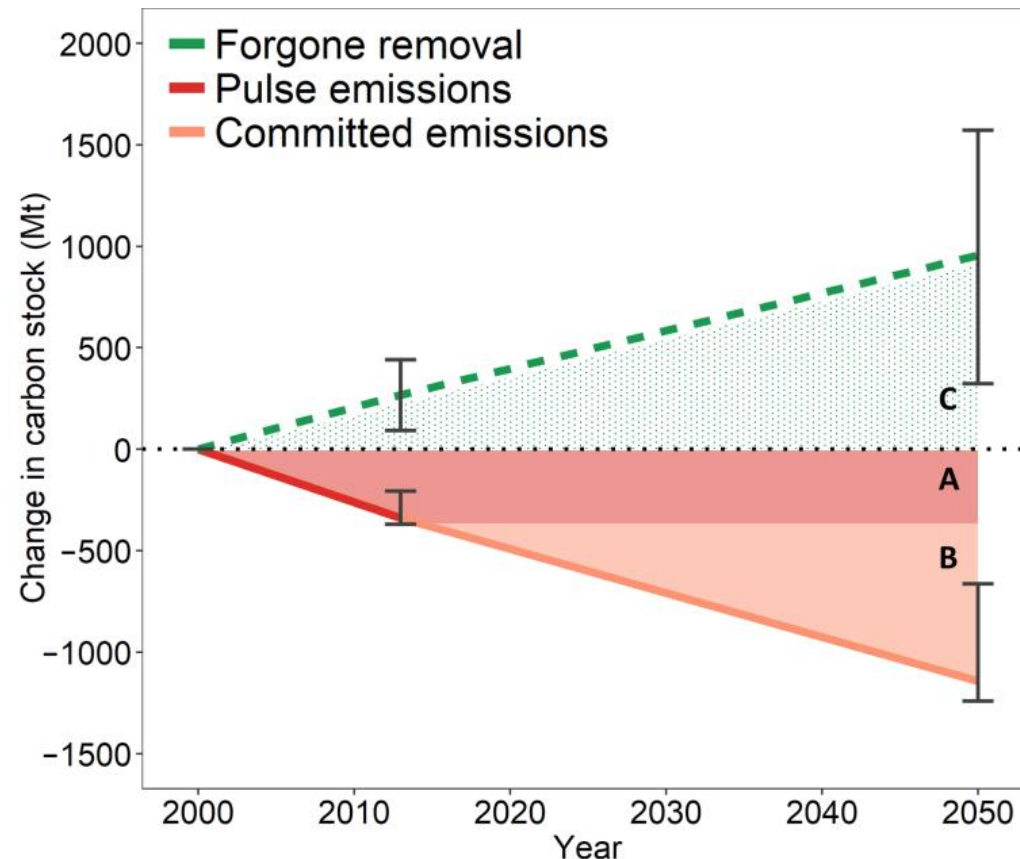
Metsäkadon hiilitase – kokonaislaskelma (full accounting) trooppisen metsäkadon päästöistä

Kokonaislaskelma (full carbon accounting):

- Lasketaan yhteen:
  - Hetkelliset metsäkadon päästöt
  - Menetetty tuleva nielu
  - Muut päästöt (tuhot ym.)

Tulos:

- Trooppisten luonnonmetsien kato 2000-2013:
- Hiilitasevaikutus 6 kertaa (626%) suurempi kuin hetkelliset päästöt
- 0.34 (0.37 to 0.21) -> 2.12 (2.85 to 1.00) Pg C, mikä ~ globaalit 2 vuoden LULUCF päästöt

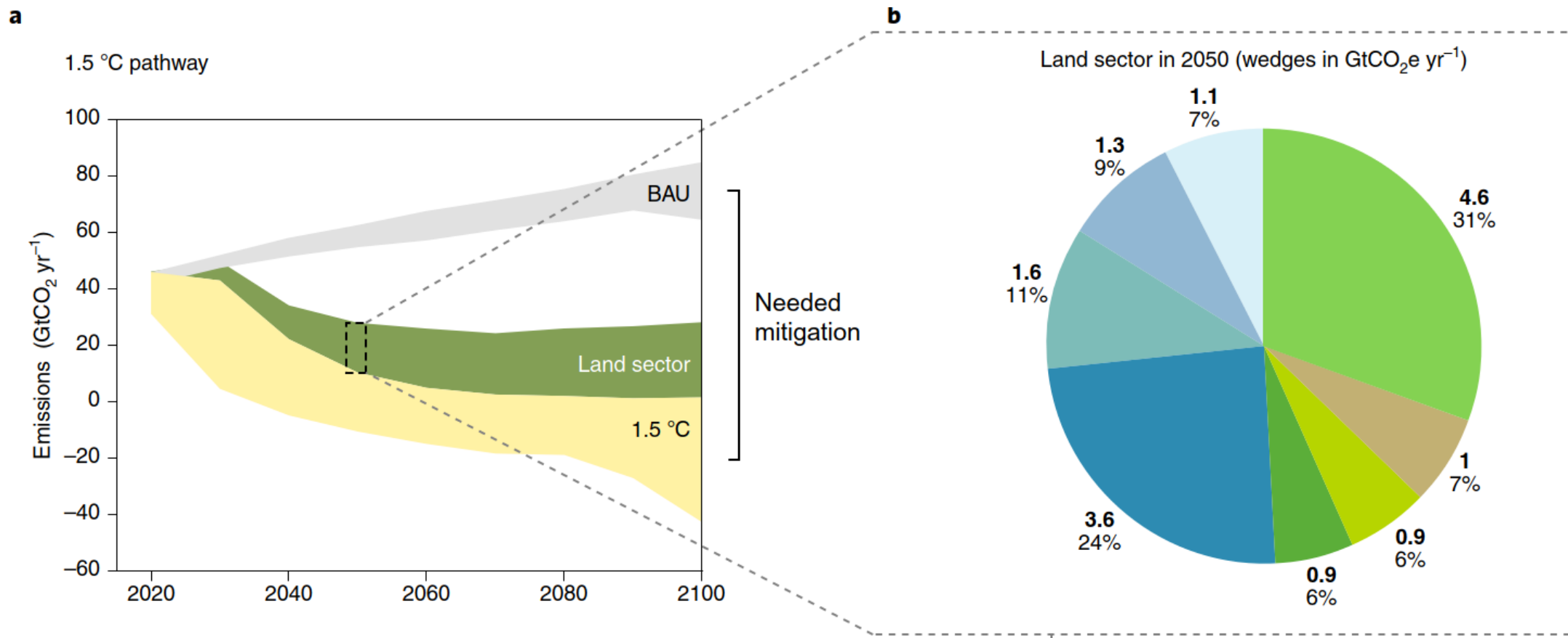
IPCC SR 1.5. – Chapter 3 - Cross-Chapter Box 7, Maankäyttösektorin päästövähennyspotentialiaali

Option	Potentials ^a	Cost ^a	Required land ^b	Required water ^b	Impact on nutrients ^b	Impact on albedo ^b	Saturation and permanence ^a
	<i>GtCO₂y⁻¹</i>	<i>\$ tCO₂⁻¹</i>	<i>Mha GtCO₂⁻¹</i>	<i>km³ GtCO₂⁻¹</i>	<i>Mt N, P, K y⁻¹</i>	<i>No units</i>	<i>No units</i>
BECCS	0.5–5	100–200	31–58	60	Variable	Variable; depends on source of biofuel (higher albedo for crops than for forests) and on land management (e.g., no-till farming for crops)	Long-term governance of storage; limits on rates of bioenergy production and carbon sequestration
Afforestation & reforestation	0.5–3.6	5–50	80	92	0.5	Negative, or reduced GHG benefit where not negative	Saturation of forests; vulnerable to disturbance; post-AR forest management essential
Enhanced weathering	2–4	50–200	3	0.4	0	0	Saturation of soil; residence time from months to geological timescale
Biochar	0.3–2	30–120	16–100	0	N: 8.2, P: 2.7, K: 19.1	0.08–0.12	Mean residence times between decades to centuries, depending on soil type, management and environmental conditions
Soil carbon sequestration	2.3–5	0–100	0	0	N: 21.8, P: 5.5, K: 4.1	0	Soil sinks saturate and can reverse if poor management practices resume

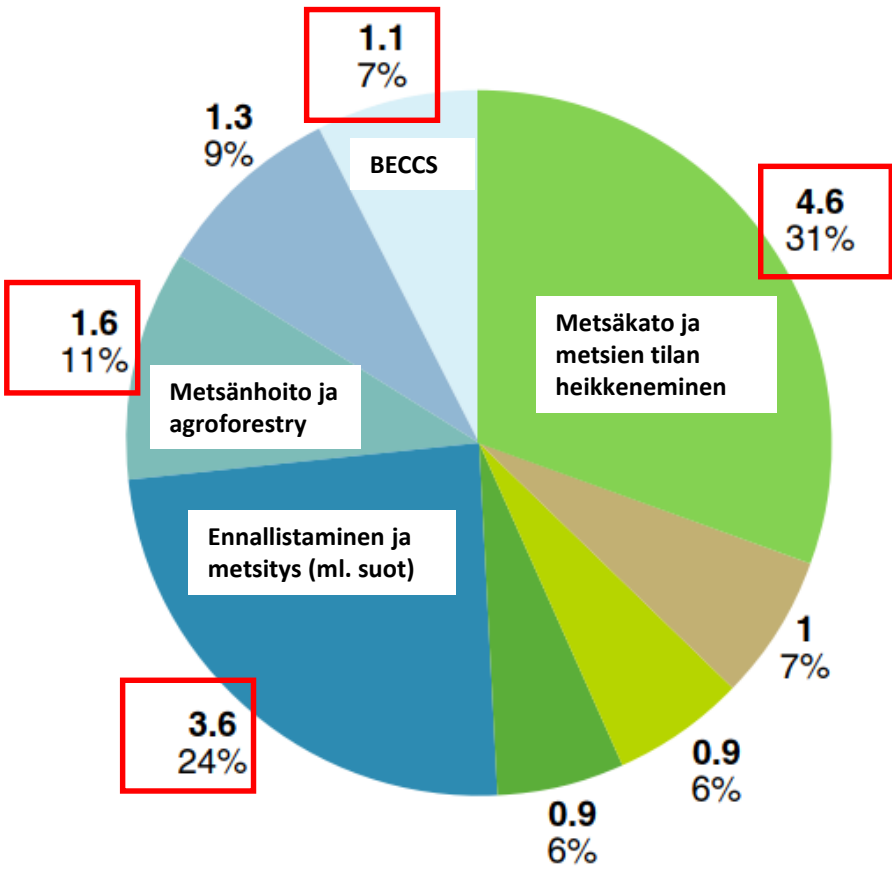
Maankäyttösektorin tiekartta vuoteen 2050 (Globaali – kaikki maat)

% emissions reductions [green] or
cumulative GtCO₂ increase in carbon removals [blue]

Maankäyttösektorin päästövähennykset (Gt CO₂e yr⁻¹)

Forest (tree)-related: 10.9 Gt (73%)
Total: 15 Gt

Roe et al. 2019

Wedge	Priority regions for mitigation
● Reduce emissions from deforestation and degradation, conversion of coastal wetlands, and peatland burning ¹⁸ (95% emissions reduction by 2050 compared to 2018)	Tropical countries, particularly countries with high overall loss: Brazil, Indonesia, DRC, Myanmar, Bolivia, Malaysia, Paraguay, Colombia, Peru and Madagascar
● Reduce emissions from agriculture ^{16,21} (25% emissions reduction by 2050 compared to BAU)	Developed and emerging countries (China, India, Brazil, EU, US, Australia, Russia)
	Asia (India, China, Indonesia, Thailand, Bangladesh, Vietnam, Philippines)
	Latin America (Brazil, Argentina, Mexico, Colombia, Paraguay, Bolivia)
● Shift to plant-based diets ⁴⁵ (50% adoption in global population by 2050)	Developed and emerging countries (US, EU, China, Brazil, Argentina, Russia, Australia)
● Reduce food waste ⁴⁵ (50% reduction in total food waste by 2050 compared to BAU)	China, Europe, North America, Latin America
	Southeast Asia, Sub-Saharan Africa
● Restore forests, coastal wetlands and drained peatlands ¹⁸	Brazil, Indonesia, China, EU, India, Mexico, Australia, US, Russia, Colombia, Malaysia
● Improve forest management and agroforestry ¹⁸	Russia, Canada, Brazil, Indonesia, US, EU, Australia, Tropical countries
● Enhance soil carbon sequestration in agriculture and apply biochar ^{17,45}	China, EU, US, Australia, Brazil, Argentina, India, Indonesia, Mexico, Sub-Saharan Africa
● Deploy BECCS ^{17,35}	USA, Russia, China, Canada ³⁵

A
L
U
E
T

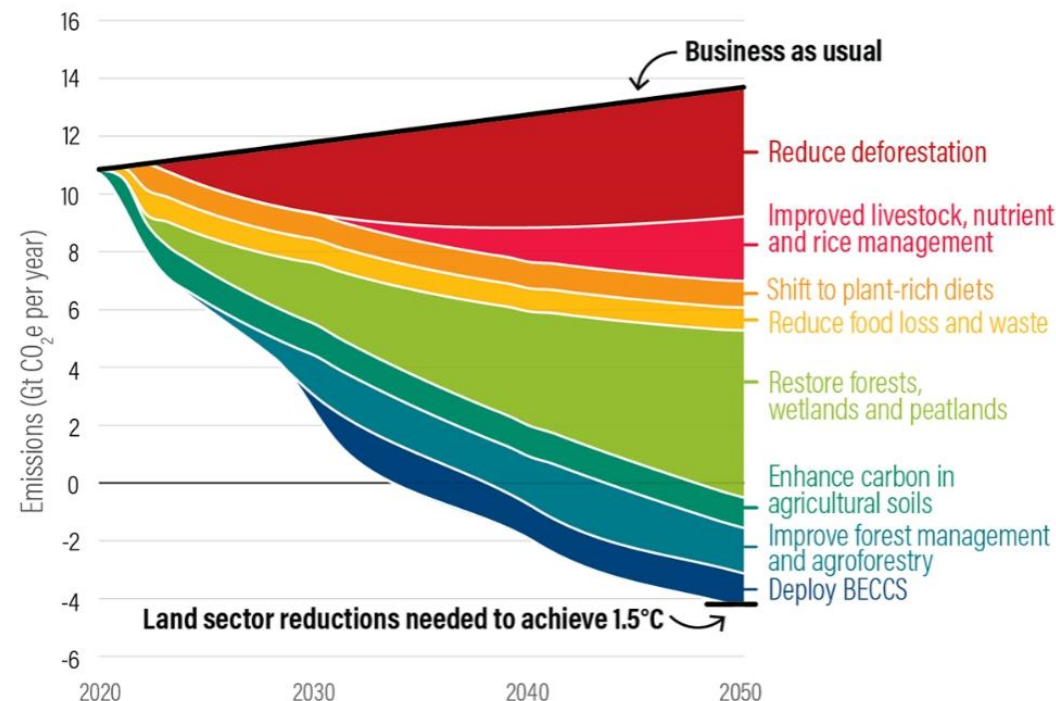

Maankäyttösektorin tiekartta vuoteen 2050

(Globaali – kaikki maat)

1. Metsäkadosta ja metsien tilan heikkenemisestä aiheutuvat päästöt nollaan
2. Maatalouden päästöjen vähentäminen
3. Siirtyminen kasvispainotteisempaan ruokavalioon
4. Ruokahävikin vähentäminen
5. Metsien, kosteikoiden ja ojitettujen soiden ennallistaminen – nielujen vahvistaminen
6. Kestävän metsänhoidon ja peltometsäviljelyn edistäminen
7. Maaperän hiilinielujen lisääminen erityisesti maataloudessa
8. Bioenergia ja hiilidioksidin poisto ilmakehästä (BECCS)

Maankäyttösektorin tiekartta ja potentiaali

Muutokset kulutuksessa

Ruokahävikin vähentäminen

Kasvispainotteinen ruokavalio

Pitkäkestoiset puutuotteet

Muutokset maankäytössä

Metsäkadon vähentäminen

Metsien tilan heikkenemisen pysäyttäminen

Metsien ennallistaminen ja metsitys

Soiden ennallistaminen

Kosteikot ja mangrovet

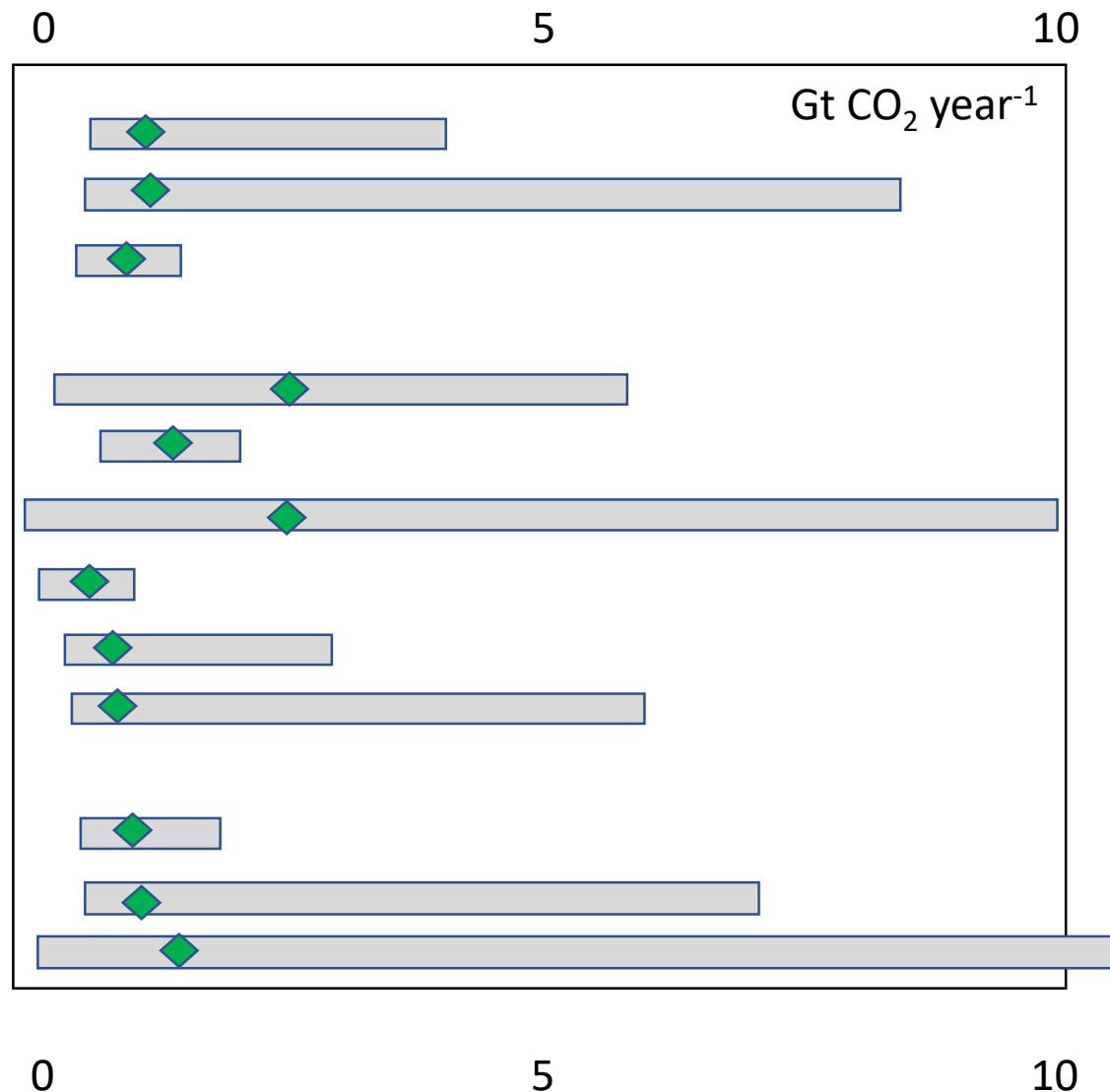
Peltometsäviljely

Maatalous

Maatalouden päästöt

Maaperän hiilinielut

BECCS

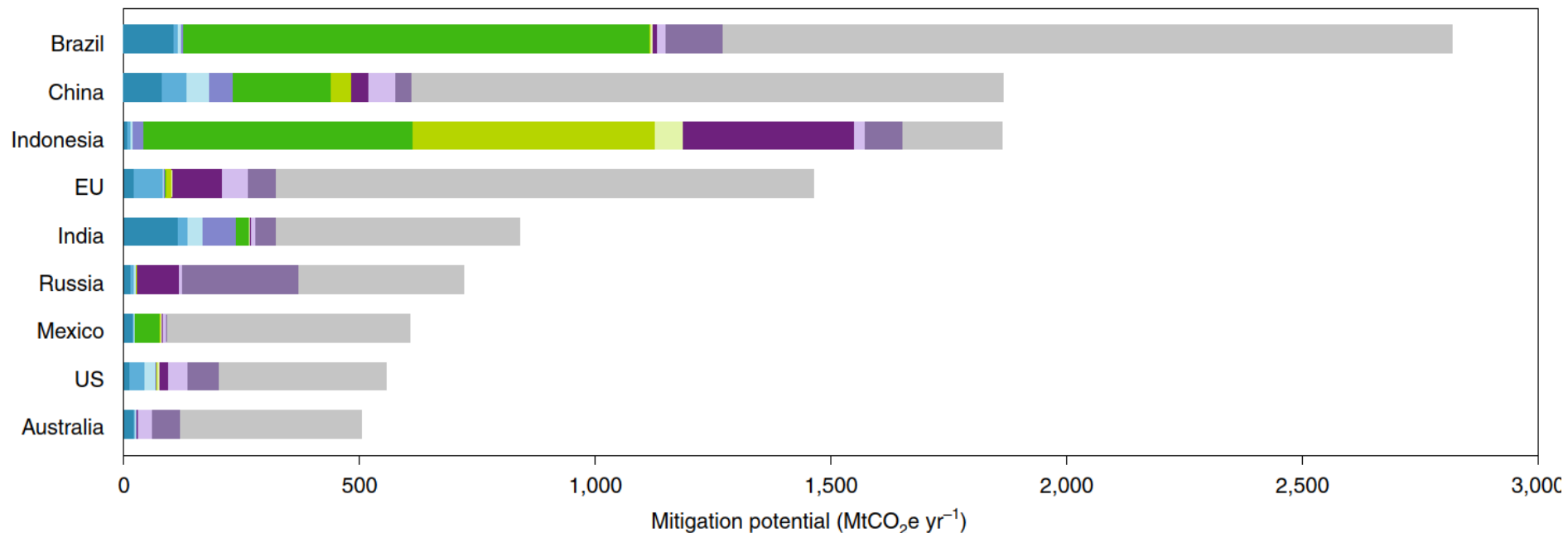

potentiaali
tiekartta

Maankäyttösektorin potentiaali 2020–2050 alueittain

Suurimmat potentiaalit

Metsien mahdollisuudet ja haasteet

- Metsäkadon torjunta
  - Potentiaali: noin 10-12% päästöistä
  - Kaksinkertainen vaikutus: metsäkato = päästö + vuosiksi menetetty nielu
  - Haaste: voimakas globaali teollisuus ja kauppa
  - Ajurit moninaiset: maatalous, kaivosteollisuus, liikenne, kaupungistuminen jne.
  - Toimet laaja-alaisia -> tulee kohdistua ajureihin
- Metsien/maaperän tilan heikkenemisen pysäyttämien
  - Potentiaali: noin 5-20% päästöistä
  - Kestävä maankäyttö (esim. maastopalot)
  - Kestävä metsätalous (suunnittelu, sertifiointi, FLEGT, ym.)
- Yhteistä molemmille (= haaste)
  - Toiminnan kohteena metsäsektorin ulkopuoliset tahot
  - Muistettava metsien merkitys sopeutumisessa ja maaseudun elinkeinoissa (win-win)

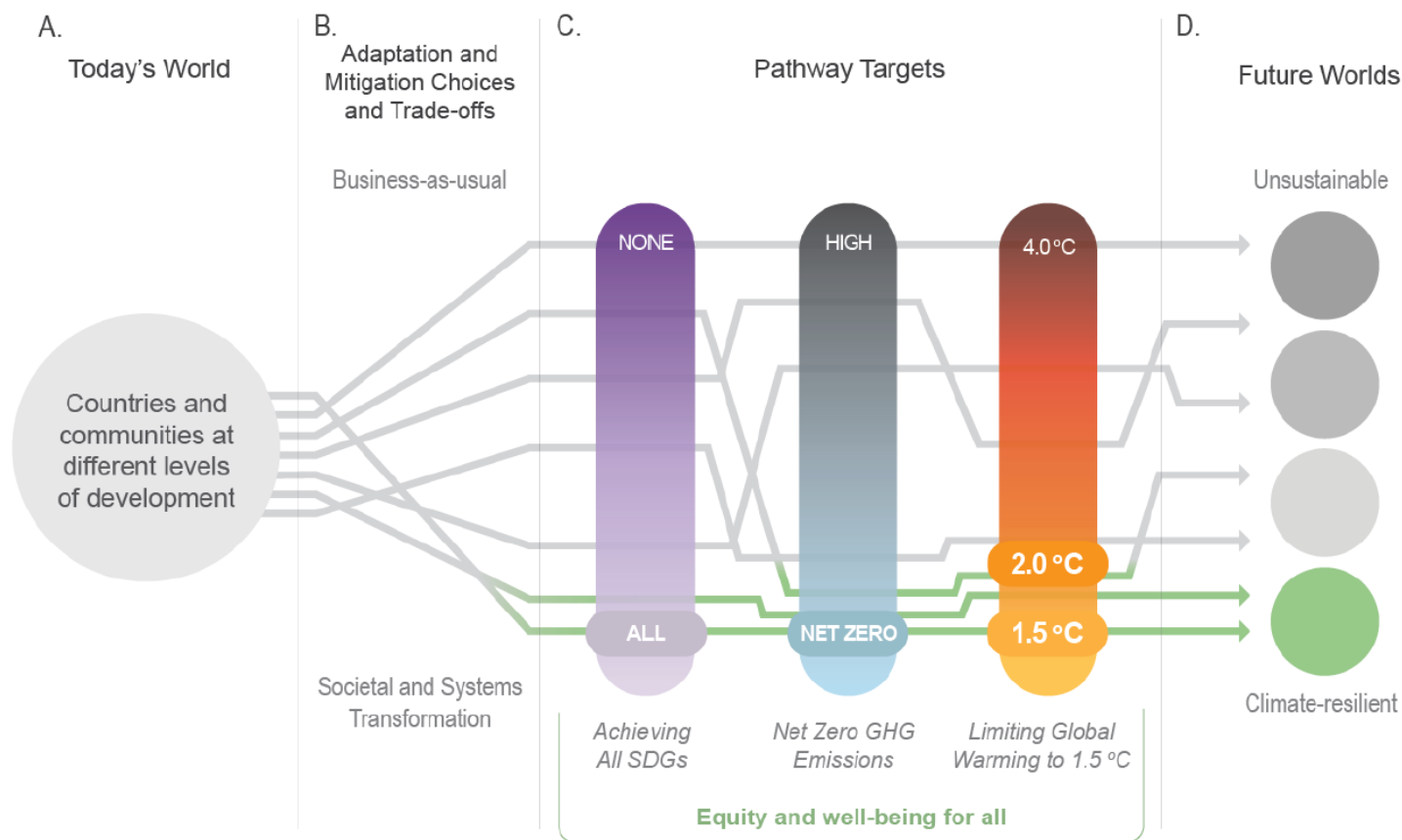
Metsien mahdollisuudet ja haasteet

- Metsien ennallistaminen ja metsitys
  - Potentiaali: noin 5-20 % päästöistä
  - Aikajänne: Hitaus - palautuminen hitaampaa kuin tuhoutuminen
  - Haaste: muun maankäytön kilpailu – toimien pysyvyys, hiilivuoto
  - Laajamittaisten toimien haitat: ruokaturva, vesivarat, luonnon monimuotoisuus
  - Toteuttamisen esteet: paikallisten ihmisten tavoitteet
    - > Seuranta: tulee sisältää myös sosiaalis-taloudelliset seikat
- Peltometsäviljely ja puut maatalousmaalla
  - Potentiaali: noin 5-10 % päästöistä
  - Mahdollisuus parantaa ruokaturvaa ja maaseudun elinkeinoja
  - Mahdollisuus parantaa maatalouden tuottavuutta (maatalousmaiden kunto/orgaanisen aineen määrä + ravinteet)
- Yhteistä molemmille (= haaste)
  - Maanomistusolot, oikeudet, hyväksyttävyys, pysyvyys
  - Monet riskit (esim. maastopalot, veden puute) kasvavat ilmastonmuutoksen edetessä

Ilmastollisesti kestävät kehityspolut

Climate-resilient development pathways

Kiitos

Sähköposti: markku.kanninen@helsinki.fi

Twitter: @MarkkuKanninen

Kirjallisuus

IPCC. 2014. Climate Change 2014: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Edenhofer, O., R. Pichs-Madruga, Y. Sokona, E. Farahani, S. Kadner, K. Seyboth, A. Adler, I. Baum, S. Brunner, P. Eickemeier, B. Kriemann, J. Savolainen, S. Schlömer, C. von Stechow, T. Zwickel and J.C. Minx (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA. 1435 p.

IPCC. 2018. Global warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty [V. Masson-Delmotte, P. Zhai, H. O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P.R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J. B. R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M. I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, T. Waterfield (eds.)]. Intergovernmental Panel on Climate Change, Geneva, Switzerland. 562 p.

Maxwell, S.L., Evans, T., Watson, J.E.M., Morel, A., Grantham, H., Duncan, A., Harris, N., Potapov, P., Runting, R.K., Venter, O., Wang, S., Malhi, Y. 2019. Degradation and forgone removals increase the carbon impact of intact forest loss by 626%. Science Advances 5.

Roe, S., Streck, C., Obersteiner, M., Frank, S., Griscom, B., Drouet, L., Fricko, O., Gusti, M., Harris, N., Hasegawa, T., Hausfather, Z., Havlík, P., House, J., Nabuurs, G.-J., Popp, A., Sánchez, M.J.S., Sanderman, J., Smith, P., Stehfest, E., Lawrence, D. 2019. Contribution of the land sector to a 1.5 °C world. Nature Climate Change 9.